

★ GOUDA ★
★ 750 ★

1272 - 2022

Jaarstukken 2017

gemeente
gouda

3.6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Bij de foto:

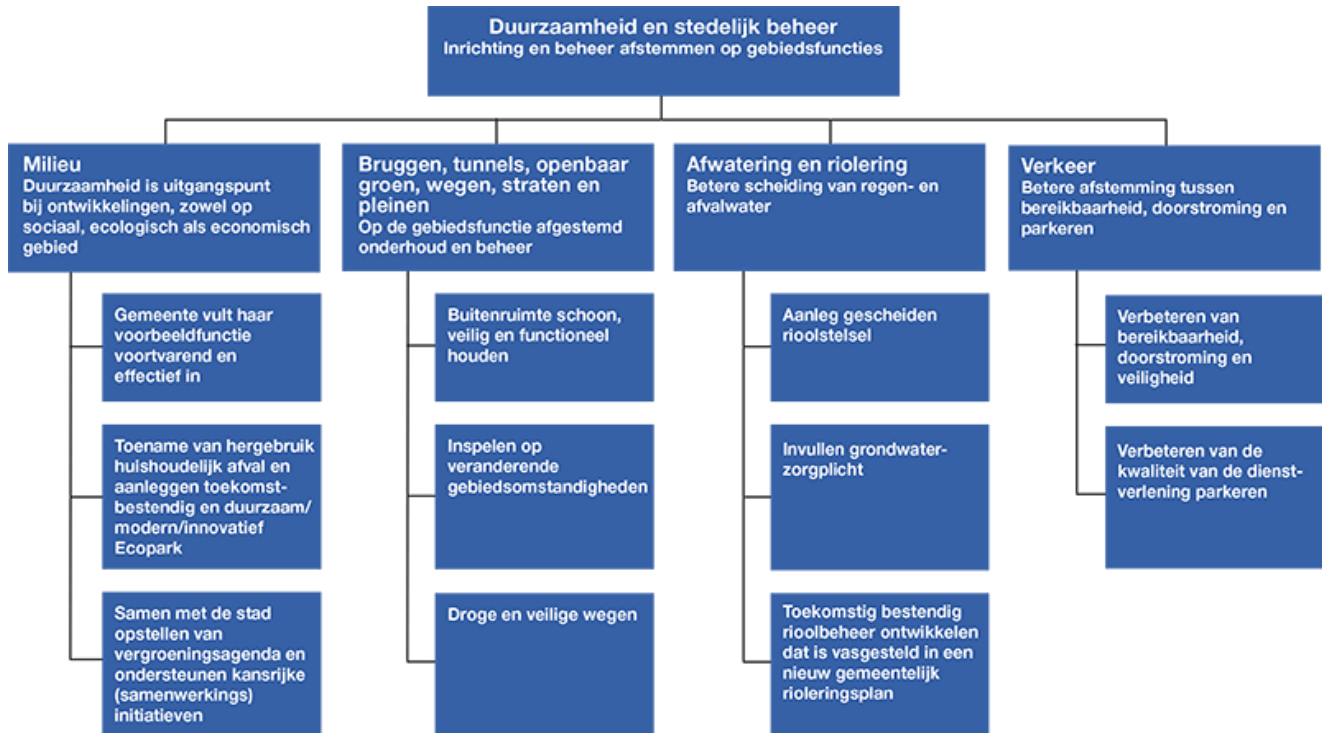
Uitreiking Groenprijs aan bewoners van Korte Akkeren voor het project Vlindervreugd aan de Da Costakade / Palmstraat.

Over het programma:

In 2016 zijn verdere stappen gezet om duurzaamheid steeds meer te integreren in stedelijk beheer en ontwikkelingen op sociaal, economisch en ecologisch terrein. Het college heeft Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019 vastgesteld op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde Vergroeningsagenda.

De aanleg van een gescheiden hemelwatersysteem verloopt voorspoedig. Ook op het gebied van huishoudelijk afval is ingezet op het verbeteren van het scheidingsgedrag. Ook zijn in 2016 grote stappen gezet richting het digitaliseren van parkeervergunningen.

3.6.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.6.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Bron
1	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	%	2015	4	8	VeiligheidNL
2	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	%	2015	9	9	VeiligheidNL
3	Fijn huishoudelijk restafval	kg	2016	199	187	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
4	Hernieuwbare elektriciteit	%	2016	0,3	12,6	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
2	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
3	Fijn huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
4	Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

3.6.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Voorbeeldfunctie gemeente

Samen met betrokken partijen in de stad geeft de gemeente invulling aan de "Maatschappelijke vergroeningsagenda" door inzet van het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019. De gemeente heeft daarbij een belangrijke voorbeeldfunctie. College- en raadsvoorstellen moeten voorzien zijn van een 'duurzaamheidsparagraaf'. Hiervoor is het 'Gouds duurzaamheidskompas' ontwikkeld en worden workshops georganiseerd door het "kernteam duurzaamheid".

De gemeente heeft in 2017 onder meer de volgende acties ondernomen:

- Gouda neemt deel aan de Regionale Energiestrategie Midden-Holland.
- Met onder meer de inzet van de duurzaamheidsmakelaar is gestart met een wijkgerichte aanpak energie (besparing en duurzame opwek; bestaande koopwoningen). In dit verband werd in het najaar de WoonWijzerWagen al een keer ingezet bij winkelcentrum Bloemendaal; op basis van een strippenkaart zal deze in 2018 op diverse plekken in de stad te bezoeken zijn.
- De duurzaamheidsmakelaar heeft een basis gelegd voor de communicatie over duurzame initiatieven in Gouda; de website www.maakgoudaduurzaam.nl en de facebookpagina @maakGoudaduurzaam.

- Op sporthallen de Zebra en de Mammoet, en op het Groenhovenbad komen zonne-energie installaties.
- Het vastgoed van de gemeente kan verduurzaamd worden; de raad stemde in met een financieringsvoorstel.
- In 2017 zijn energiecoaches opgeleid en actief geweest voor bewoners (huur en koop).
- Gouda doet mee met de Energybattle, georganiseerd door Klimaatverbond.
- Tijdens de duurzaamheidsdag, georganiseerd door de Raad van Kerken en Humanistisch Verbond Gouda, was de gemeente vertegenwoordigd en de door de gemeente ingehuurde WoonWijzerWagen.
- Sportclubs worden door de duurzaamheidsmakelaar begeleid in verduurzamen van hun gebouwen.
- Scholen hebben een installatiecheck aangeboden gekregen, vooruitlopend op een meer uitgebreid energieadvies dat in 2018 zal plaatsvinden.
- Op bedrijventerreinen worden energieadviezen gegeven in het kader van de Wet milieubeheer; in samenwerking met het Duurzaamheidsplatform Gouda (DPG) en de ODMH worden energieadviseurs ingezet als middel om handhaving uit te stellen. Hierdoor raken ondernemers meer gemotiveerd om maatregelen te nemen en vallen de resultaten vaak beter uit dan wanneer een verplichting wordt opgelegd, omdat de ondernemer wordt uitgedaagd om verder te gaan dan de wettelijke verplichting en daarbij te zoeken naar innovatieve oplossingen. Het project ontslaat bedrijven niet van hun wettelijke verplichting! Gouwestroom en Gouwespoor zijn op deze manier aangepakt; in 2018 volgen de overige bedrijventerreinen én de scholen.
- Bedrijven in de binnenstad ontwikkelen een methode om ervoor te zorgen dat voor het afvoeren van bedrijfsafval in de horeca minder vervoersbewegingen door de binnenstad gemaakt worden.
- Gouda heeft in het najaar van 2017 het Manifest Maatschappelijk verantwoord Inkopen ondertekend. Het bijbehorende Actieplan wordt in 2018 uitgevoerd.
- In samenwerking met Brede School en ODMH faciliteert de gemeente de aanleg van schooltuinen en cursussen moestuinieren voor ouders die het schooltuinen begeleiden.

De buitenruimte schoon, heel en functioneel houden

Op basis van het beheerplan Groot onderhoud en vervangingsonderhoud blijft de openbare ruimte heel en functioneel. Hierin is ook een lange termijn-doorkijk gemaakt voor de noodzakelijke onderhouds- en vervangingswerkzaamheden, op basis van de door de raad vastgestelde normen. Het beheerplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Uit het beheerplan 2017-2024 blijkt dat de kosten van het groot onderhoud en vervangingsonderhoud afdoende gedekt zijn.

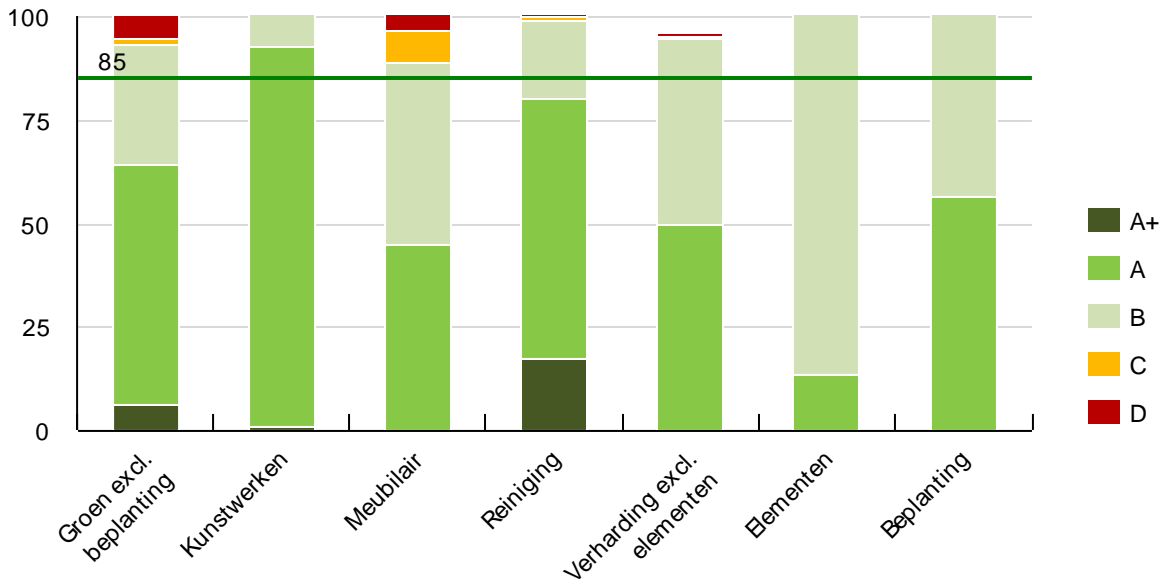
In 2017 zijn onder andere de volgende projecten uitgevoerd of is gestart met de uitvoering van:

- vervanging walmuur Kattensingel
- vervanging Collatiebrug en walmuur Raoul Wallenbergplantsoen
- voorbereiding walmuur Vroesentuin
- vervanging Koorbrug
- vervanging steiger Oosthaven
- vervanging beschoeiing (door beschoeiing van gerecycled kunststof)
- vervanging duikers
- vervanging van verkeersregelinstallatie Keerkring - Nieuwe Gouwe OZ - Meridiaan en Croda
- groot onderhoud bij een aantal beweegbare bruggen (elektrische brugbewegingsinstallatie en mechanisch-elektrische bewegingsinstallaties)
- het baggeren van watergangen

Kwaliteit openbare ruimte

Voor het dagelijks beheer van de stad is er een landelijke beeldsystematiek. De uitkomsten van de maandelijks schouwen van de buitenruimte zijn voor 2017 weergegeven in onderstaande grafiek.

Kwaliteit openbare ruimte

Het blijkt dat bij alle beheercategorieën wordt voldaan aan de afgesproken kwaliteitseis; de som van de kwaliteiten A+ t/m B is groter dan de minimale 85%. Voor elementenverharding en beplanting is een lager kwaliteitsniveau afgesproken, hier moet de som van de kwaliteiten A+ t/m C minimaal 85% bedragen. Hieraan wordt ruim voldaan.

Bij de beheercategorieën Groen excl. beplanting en Meubilair is het aandeel D-scores wel te hoog, namelijk resp. 5,6% en 5,8% in plaats van maximaal 2%.

Bij Groen scoort met name de beeldmeetlat Gras - graslengte slecht en ook zijn de resultaten bij Gras - bijmaaien rond obstakels onder de maat. In periodes met veel regen, bij onvoldoende draagkrachtige ondergrond of op natte plekken kan niet gemaaid worden en waardoor de gevraagde kwaliteit niet altijd haalbaar is.

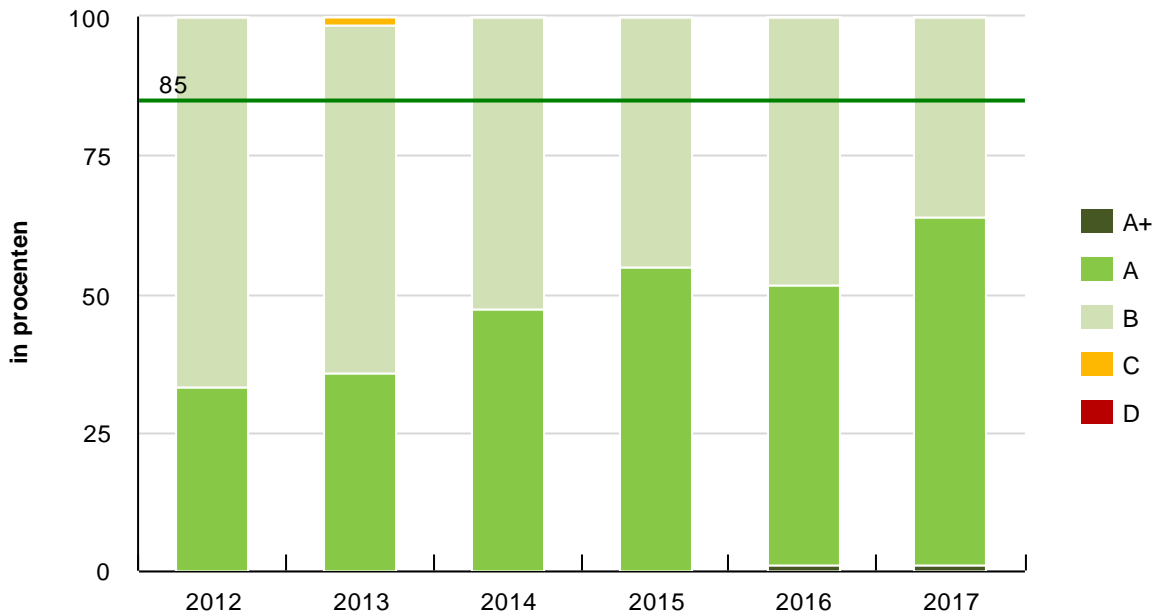
Bij Meubilair worden de hoge D-scores vooral veroorzaakt door scheefstand van lichtmasten (75% van de D-scores). In 2017 is gestart met een nieuw onderhoudsbestek en zijn er veel scheefstaande masten rechtgezet. Ondanks dat blijft het aandeel D-scores veel te hoog. Dit komt met name door aanrijdschades, iets wat nauwelijks te voorkomen is.

Geconcludeerd kan worden dat de gemiddelde kwaliteit de afgelopen jaren vrij constant is. Aan de minimale kwaliteitseis van 85% (som van de kwaliteiten A+ t/m B) wordt steeds voldaan. Echter elk jaar is het percentage D-scores meer dan de maximaal toegestane 2%.

Pluschauw

Aanvullend op de normale schouw wordt er in het Plusgebied extra geschouwd op de aanwezigheid van zwerfvuil. Met Plusgebied wordt het (Kern)winkelgebied, de NS-stations en toeristische locaties bedoeld. Deze schouw wordt 1x per kwartaal uitgevoerd.

Zwerfvuil plusgebied 2012-2017

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat ook in 2017 lang niet aan het hogere kwaliteitsniveau voor zwerfvuil in het Plusgebied wordt voldaan: de som van de kwaliteiten A+ en A zit ver onder de minimale eis van 85%. De grafiek laat in 2017 wel een lichte verbetering zien.

Inspelen op veranderende gebiedsomstandigheden

Het gebruik en de functie van de openbare ruimte veranderen sterk. Bij vervangingsonderhoud in de openbare ruimte wordt altijd gekeken welke aanpassingen gewenst en mogelijk zijn. Bij de ophoging van de Rondohof is bijvoorbeeld het wegprofiel aangepast. Door het hoogteverschil niet in het trottoir maar in de weg op te vangen, is een vloeiende en veilige aansluiting op de verschillende vloerpeilen van het gebouw gemaakt.

Droge en veilige wegen

Ook de ophoging van wegen wordt uitgevoerd op basis van het beheerplan Groot onderhoud en vervangingsonderhoud. Sinds de afronding van het integrale programma 'Zakkende bodem' in 2014, is er geen sprake meer van integrale aanpak van wegvakken. Sindsdien is de aanpak vleksgewijs omdat alleen de wegvakken met een drooglegging van minder dan 20 cm aangepakt worden. Drooglegging is het verschil in hoogte tussen het polderpeil (waterpeil) en het maaiveld (hoogte van de weg). De drooglegging wordt tweejaarlijkse gemeten, in de even jaren. In 2017 heeft er dus geen nieuwe waterpassing plaatsgevonden.

In 2017 zijn onder andere de volgende projecten uitgevoerd of is gestart met de uitvoering van:

- gedeeltelijke ophoging Middenmolenplein en ophoging Rondohof
- ophogen / herstraten Vreewijk Zuid
- gedeeltelijke ophoging Achterwillenseweg
- ophoging Oostringdijk
- herstel van diverse asfaltverhardingen en elementenverhardingen

Boom- en groenbalans

In 2017 is het areaal openbaar groen in beheer bij Gouda met 61.700 m² afgenomen. Dit komt onder andere door de herontwikkeling van Gouda Oost (-12.500 m²). Daarnaast was de gehele beplanting langs het spoor in ons beheersysteem opgenomen. Eind 2017 is het deel achter de hekken uit het systeem verwijderd; dit is niet openbaar toegankelijk en niet in beheer bij Gouda. Deze administratieve wijziging heeft een afname van 36.700 m² in de telling van het openbaar groen tot gevolg, in de praktijk is er echter niets veranderd.

Bewonersinitiatieven in de openbare ruimte

Met het project Groen-moet-je-doen wordt ruimte geboden aan initiatieven van bewoners op het vlak van zelfbeheer. In 2017 zijn er 17 nieuwe initiatieven gestart. Door het beëindigen van 4 initiatieven zijn er in totaal 152 projecten in de stad. In 2017 is voor het eens de Groengrijs uitgereikt. Winnaars waren de Vlindervreugd aan de Da Costakade/Palmstraat, de bloembakken aan het Reeuwijkse Verlaat en de buurtmoestuin in Plaswijk.

In 2017 zijn er 18 kleine initiatieven in de openbare ruimte geweest, bijvoorbeeld het plaatsen van een boekenkast en fietsklemmen. Een groter initiatief is de Sint Mariewal, als onderdeel van het project Singelpark. Dit gebied is groen ingericht en er zijn beheerafspraken gemaakt.

Eind 2017 is een accounthouder voor fysieke bewonersinitiatieven in de openbare ruimte in dienst gekomen.

Moestuinen en schooltuinen

De uitbreiding van het aantal kleine schooltuinprojecten verloopt voorspoedig dankzij de belangstelling van de basisscholen voor deze activiteit. Er wordt intensief samengewerkt tussen Brede School, ODMH/educatie en gemeente. Er ligt een aanbod voor drie verschillende vormen, die variëren van grote bakken op of vlakbij het schoolplein tot kas-in-de-klas. Daarnaast wordt het aanleggen van moestuinen in de buurten gefaciliteerd.

Gouda heeft zich in juni 2017 aangesloten bij de landelijke actie Operatie Steenbreek, met het doel de verstening van tuinen en andere particuliere terreinen te verminderen of tegen te gaan. Daartoe is een overleg gestart met IVN, KNNV, Groei&Bloeï en de woningcorporaties in Gouda. Ook wordt samenwerking gezocht met hoveniers en plantenkwekers, die enthousiast zijn om bewoners te informeren over de mogelijkheden en van advies te voorzien.

De notitie Groen, groener, Gouda is unaniem door de raad aangenomen. Tegelijkertijd is via een amendement € 100.000 beschikbaar gesteld voor het in te stellen Groenfonds. Begin 2018 moet nog een aantal onderwerpen verder uitgewerkt worden om de voorstellen uit de notitie werkelijk te kunnen hanteren.

Natuurlijke speelplek

In Gouda Oost namen enkele bewoners het initiatief om een natuurlijke speelplek te ontwikkelen op de zogeheten driehoek ten noorden van de sportvelden. Zij vormden een stichting, ontwikkelden een plan met bureau RIS uit Gouda en gingen op zoek naar sponsors. Zij slaagden er in tegen het eind van het jaar het noodzakelijke budget van ca € 180.000 bij elkaar te krijgen, zodat de speelplek in 2018 aangelegd kan worden.

Afval Scheiden Loont

Gouda wil voldoen aan de landelijke afspraken over het scheiden van huishoudelijk afval. Doel van Afval Scheiden loont is om de hoeveelheid ongescheiden restafval terug te brengen van ruim 214 kg per inwoner per jaar in 2015 naar 100 kg per inwoner per jaar in 2020.

In 2017 zijn maatregelen getroffen voor de introductie in 2018. Hiermee worden de inwoners van Gouda door een financiële prikkeling in de afvalstoffenheffing gestimuleerd om het huishoudelijk afval beter te scheiden. Als gevolg van de uitgebreide communicatie is de hoeveelheid gescheiden afval toegenomen en is de hoeveelheid restafval in 2017 al met 15% gedaald.

Brede coalitie bodemdaling

Bodemdaling door de inklinkende veenbodem brengt in toenemende mate uitdagingen met zich mee. Om de leefbaarheid en de historische gebouwen in de binnenstad op de lange termijn te beschermen, is in 2014 is de samenwerking 'Stevige Stad op Slappe Bodem' gestart, met het Hoogheemraadschap van Rijnland, Rijkswaterstaat Bodem+, Deltares, TU Delft, KCAF, STOWA, RIONED en het platform Slappe Bodem.

In het Living Lab is lokale kennis verzameld over grondwaterstanden, de stuurbaarheid ervan, de snelheid van bodemdaling en de relatie met het watersysteem. Deze kennis is noodzakelijk om de maatregelen voor een structurele aanpak voor de bodemdaling in de binnenstad te bepalen. Onderwerpen zijn: oppervlaktewaterpeilbeheer, klimaatscenario's, experimenteren met actief grondwaterbeheer en het op innovatieve wijze betrekken van bewoners. In het kwartiermakersproject van Centric wordt ook voortgang geboekt. Hiermee kunnen bewoners met relatief goedkope, makkelijk toegankelijke middelen meetgegevens verzamelen.

De coalitie is ook gestart met het verkennen van handelingsperspectieven. Deze laten zien dat er een palet aan opties is om de bodemdaling aan te pakken. Daarbij is een aanzet gemaakt de verwachte kosten en baten zijn en wat de impact van de verschillende handelingsperspectieven zijn. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de verdeling van kosten en baten over de verschillende stakeholders.

Verkeer en parkeren

In 2017 is het Mobiliteitsplan 2017-2026 vastgesteld. Het betreft een actualisatie van de mobiliteitsvisie met realistische doelstellingen met aandacht voor een betere doorstroming. Ook is er ruim aandacht voor verkeersveiligheid, bereikbaarheid, duurzaamheid bereikbaarheid, fietsveiligheid en parkeren. Bij het mobiliteitsplan is een uitvoeringsprogramma gepresenteerd voor de aanpak van de grootste knelpunten.

Indicatoren

Omschrijving	Streefwaarde	Stand 2016
Titel Fairtrade Gemeente	Behouden titel	Titel behouden, werkgroep gefaciliteerd. Eind 2016 is de titel weer 2 jaar verleend.
Duurzame inkooptrajecten (in %)	100% vanaf 2015	100%, in 2017 in vervolg is aangesloten bij Manifest MVI.
Aantal initiatieven waarbij de duurzaamheidsmakelaar heeft bemiddeld	Besteding beschikbare middelen	De duurzaamheidsmakelaar is actief (geweest) bij minstens 10 initiatieven, waarvan het grootste aantal nog loopt.
CO ₂ emissie gemeentelijke organisatie	CO ₂ neutraal vanaf 2014	Hier wordt sinds 2012 al aan voldaan door compensatie van de resterende emissies.
CO ₂ emissie stad	CO ₂ neutraal in 2040	Een aantal projecten is ingevoerd, nog niet voldoende om resultaat te kunnen rapporteren.
Percentage wegvakken met drooglegging van 20 cm of minder	Max. 7% van het totale wegoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder	De drooglegging van de wegen wordt eenmaal per 2 jaar uitgevoerd. Medio 2016 is de drooglegging opnieuw gemeten. Hieruit blijkt dat de streefwaarde ruim gehaald wordt: 6% van het totale wegoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder.
Uitvoering Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)	Gedurende 4 jaar gemiddeld 9,5 miljoen besteden aan rioolvervangingsprojecten	In 2016 is bedroeg het geplande budget voor investeringen € 9,0 miljoen. Van dit budget is € 7,3 miljoen aan rioleringsprojecten daadwerkelijk uitgegeven. Bij de projecten is een meevaller behaald van € 1,2 miljoen. Verschuivingen in de planning zorgen voor onderuitputting in de kredietruimte: € 1,5 miljoen (totaal 2016). Deze zijn ten dele gecompenseerd door eerder uitvoeren van reparatieplan Bloemendaal: € 0,9 miljoen. In totaal is de onderuitputting op krediet vanaf 2014 opgelopen naar 5,0 miljoen.
Scheidingspercentage afval	Toename naar 60% vanaf 2020	Het scheidingspercentage lag in 2017 gemiddeld op 57%, in 2016 was dit 46%.
Ongevallen kwetsbare verkeersdeelnemers	Afname met jaarlijks 10%	In 2016 was sprake van 56 door de politie geregistreerde ongevallen met slachtoffers. In 2015 lag dit aantal op 64.

3.6.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)	De ODMH draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet ze door milieutaken in de hele regio uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland.
Belastingensamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en negen gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.
Cyclus N.V.	Cyclus N.V. adviseert en voert beheerstaken uit op het gebied van Beheer openbare ruimte en Afvalbeheer.
Coöperatie Parkeerservice U.A.	Coöperatie Parkeerservice U.A. ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.

Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)

De milieutaken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels, advisering, ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsbeleid. De ODMH adviseert gemeenten ook over milieuaspecten bij ruimtelijke plannen. Daarnaast voert de Omgevingsdienst milieutaken uit ten aanzien van bodem, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, archeologie, ecologie en milieueducatie.

De ODMH houdt ook toezicht op de kwaliteit en veiligheid van officiële zwemwaterlocaties en badinrichtingen voor het gehele grondgebied van de provincie Zuid-Holland. Ten slotte voert de ODMH ook nog meer algemene taken uit zoals uit juridische en beleidsondersteuning, klachtenbehandeling, milieuvluchten, applicatiebeheer van het inrichtingenbestand, helpdesk, etc.

Op het gebied van vergunningverlening heeft de ODMH tientallen vergunningen/meldingen afgehandeld. Verder hebben er meer dan 250 milieucontroles plaats gevonden en zijn er diverse handhavingstrajecten uitgevoerd. Daarnaast heeft de ODMH diverse projecten op het gebied van duurzaamheid en energietransitie uitgevoerd, o.a. energieaanpak gebouwde omgeving (wijkenaanpak), verduurzaming Gouwespoor, energieaudit bij grote ondernemingen (EED) en verduurzaming scholen. Voor een volledig overzicht wordt verwezen naar de productierapportage Milieu 2017 die als bijlage bij de jaarstukken is gevoegd.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

Cyclus N.V.

Cyclus N.V. voert taken uit op het gebied van afvalinzameling en afvalbeheer. Verdeeld over drie jaren wordt de opdracht integraal beheer van openbare ruimte (BOR) afgebouwd. Cyclus opereert op het snijvlak van overheid en markt en geeft ook informatie en advies over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu.

Naast het afvalbeheer heeft Gouda ook het reinigen van de openbare ruimte en de gladheidsbestrijding ondergebracht bij Cyclus.

Coöperatie Parkeerservice U.A.

ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid. ParkeerService ondersteunt bij het maken van een vertaalslag tussen strategische visies en tactisch parkeerbeleid. Daarnaast geeft de coöperatie adviezen over verordeningen, tarifiering, parkeerexploitaties en alle andere denkbare onderwerpen.

3.6.5 Wat heeft het gekost?

3.6.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Afwatering (blauw)	1.406	922	1.062	-140
PG Bruggen en tunnels	1.774	1.566	1.599	-33
PG Milieu	10.627	10.588	11.072	-485
PG Openbaar groen	2.986	3.180	3.013	167
PG Riolering (bruin)	12.077	12.199	13.344	-1.144
PG Verkeer	3.582	4.095	4.283	-188
PG Wegen, straten en pleinen	13.911	11.051	11.615	-563
Totaal lasten	46.363	43.602	45.987	-2.385
Baten				
PG Afwatering (blauw)	0	0	0	0
PG Bruggen en tunnels	-100	-101	-105	3
PG Milieu	-10.510	-9.940	-11.034	1.094
PG Openbaar groen	0	-10	-39	29
PG Riolering (bruin)	-13.828	-13.985	-14.209	224
PG Verkeer	-3.205	-3.760	-3.821	61
PG Wegen, straten en pleinen	-417	-450	-844	394
Totaal baten	-28.060	-28.246	-30.052	1.806
Saldo van baten en lasten	18.302	15.356	15.935	-579
Toevoegingen aan reserves (lasten)	33	3.533	3.533	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-40	-376	-1.256	880
Gerealiseerd resultaat	18.296	18.513	18.212	301

3.6.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Afwatering	140.000	N				
Een nadeel van € 80.000 wordt veroorzaakt doordat de herstellbijdrage aan een kademuur in de exploitatie is verantwoord en niet ten laste van een investeringsbudget gekomen is. In de exploitatie was dit niet begroot. Het overige nadeel wordt veroorzaakt door een wijziging in de systematiek van het toerekenen van overhead.	140.000	N	I			
Milieu	485.000	N		1.094.000	V	
Afval: Het nadeel op de lasten (€ 497.000) wordt veroorzaakt door hogere kosten afvalinzameling en -beheer (onder meer door meer aanvragen minicontainer papier en GFT), een hoger bedrag aan kwijschelding afvalstoffenheffing, meerkosten afvalverwerking (ook door meer PMD-aanbod; daar staan ook inkomsten tegenover) en hogere kosten afvalbrengrstation (i.v.m. grotere bezoekersaantallen in de tweede helft van 2017). De dotatie aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing was daarentegen lager. Het voordeel op de baten wordt veroorzaakt door meerinkomsten reinigingsheffing, hogere vergoeding ingezameld papier en PMD-verpakkingen. Het saldo van de baten en de lasten (€ 597.000 voordeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten gunste van het resultaat.	497.000	N	I	1.094.000	V	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Ontsmetting / ongedierte: Een voordeel op deze post wordt gerealiseerd door lagere kosten van bestrijding van wespen en eikenprocessierupsen.	19.000	V	I			
Overig	7.000	N	I			
Openbaar Groen	167.000	V		29.000	V	
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	72.000	V	I			
Een voordeel bij de baten wordt veroorzaakt door een ontvangen afkoopsom onderhoud snipperpaden.				29.000	V	I
In het coalitieakkoord Actieprogramma is voor 2017 een bedrag van € 160.000 opgenomen voor "Kracht van de Samenleving". Door kostenefficiency, fasering van de uitvoering en een latere permanente invulling van de functie "medewerker bewonersinitiatieven" bedragen de daadwerkelijke kosten € 65.000. Voorgesteld wordt om het voordeel op deze post van € 95.000 in 2018 opnieuw beschikbaar te stellen ter dekking van kosten van uitvoeringmaatregelen.	95.000	V	I			
Riolering (bruin)	1.144.000	N		224.000	V	
Het nadeel op de lasten is opgebouwd uit een aantal componenten. De belangrijkste daarbij is de verschuiving van kosten vanuit het investeringsbudget naar de exploitatie voor € 480.000. Lastenvoordelen waren er door een lagere dotatie aan de voorziening (€ 87.000), lagere inningskosten rioolheffing (€ 55.000) en een voordeel op de toerekening overhead (€ 50.000). De kosten kwijtscheldingen waren € 85.000 hoger dan begroot. Het voordeel op de baten wordt veroorzaakt door meerinkomsten gebruikersdeel rioolheffing in combinatie met ontvangen exploitatiebijdragen derden. Deze waren niet begroot. Het saldo (€ 40.000 nadeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten laste van het resultaat.	264.000	N	I	224.000	V	I
Het nadeel op de lasten van € 880.000 heeft betrekking op een aanvullende dotatie aan de voorziening riolering. Op advies van de accountant vindt deze toevoeging plaats in 2017 in plaats van 2018. In 2017 was deze toevoeging niet begroot.	880.000	N	I			
Verkeer	188.000	N		61.000	V	
Parkeren: Een nadeel van € 67.000 wordt veroorzaakt door de toerekening van niet-overheadlasten aan de productgroep Verkeer en de extra inzet van fiscalisten met als doel de betalingsbereidheid parkeerbelasting te verhogen. De inkomsten straat-, terrein- en garageparkeren waren € 8.000 hoger dan begroot.	67.000	N	I	8.000	V	I
Verkeer: De kosten van verkeersschades bedroegen € 96.000. Een deel daarvan kon verhaald worden op de veroorzaker.	96.000	N	I	34.000	V	I
Overig	25.000	N	I	19.000	V	I
Wegen, straten en pleinen	563.000	N		394.000	V	
Degeneratievergoeding: De ontvangen degeneratievergoeding is toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte. Het surplus op de ontvangst en de dotatie waren niet begroot.	74.000	N	I	74.000	V	I
De opgelegde malus aan Cyclus viel € 47.000 hoger uit dan begroot.				47.000	V	I
Groot onderhoud wegen: Het betreft hier werken voor derden (zowel de uitgaven als de ontvangsten waren niet begroot) als voordelen op de taakterugname Cyclus Beheer Openbare Ruimte. Een deel van deze voordelen en de dotatie van dit voordeel aan de voorziening waren niet begroot.	146.000	N	I	167.000	V	I
Geo-informatie: Het nadeel op de lasten wordt volledig veroorzaakt door de wijziging in de toerekening van de overheadlasten. De kosten van geo-informatie zijn verantwoord binnen programma Duurzaamheid en stedelijk beheer. Het budget stond op het programma Overhead.	318.000	N	I			
Geo-informatie: De verkoop van kaartbestanden leverde een voordeel op.				4.000	V	I
Gladheidsbestrijding: De kosten van preventief strooien en sneeuwruimen in december 2017 veroorzaakten een budgetoverschrijding van € 37.000.	37.000	N	I			
Openbare verlichting: Het nadeel op de lasten wordt veroorzaakt door kosten schadeherstel lichtmasten (hier staan ook baten tegenover) in combinatie met lagere energiekosten (deels i.v.m. afrekening voorgaande jaren) en een aanbestedingsvoordeel op dagelijks onderhoud. De gewijzigde toerekeningsystematiek overhead zorgde daarnaast voor een lastenvoordeel.	17.000	V	I	135.000	V	I
Overig	5.000	N	I	33.000	N	I

3.6.5.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
Een aanvullende dotatie aan de voorziening riolering van € 880.000 veroorzaakt een nadeel. Dit nadeel wordt gedekt uit een identieke vrijval van de algemene reserve. Dit is een niet-begroot voordeel voor de exploitatie.	880.000	V	I

3.6.5.4 Investeringsbudgetten

Investeringsbudgetten op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2017	Werkelijk 2017	Vershil
Afval - investeringsbudget	23	-50	73
Investeringsbudgetten wegen grijs	8.338	5.975	2.363
Afval - investeringsbudget	454	224	230
Parkeren	56	55	0
Riolering	9.500	6.316	3.184
Uitvoeringsmaatregelen Waterplan	11	8	3
Verbetering openbare ruimte Goudse Poort	527	358	169
Verkeer	167	0	167
Verkeersplannen	0	0	0
Vervanging VRI	204	53	150
TOTAAL	19.279	12.938	6.340

Toelichting op het investeringsbudgetoverzicht

Afval

Het betreft een investeringsbudget dat ingezet wordt ter ondersteuning van uitvoeringsmaatregelen AfvalScheidenLoont. Ook in 2018 zal dit budget gebruikt worden met als doel de afvalscheidingsgraad te verhogen.

Investeringsbudgetten wegen - grijs

Met ingang van 2017 is er de verplichting om investeringen met een maatschappelijk nut (bijvoorbeeld de aanleg van wegen) te activeren en over meerdere jaren af te schrijven. In de begroting 2017 is daartoe een investeringsbudget van € 3.500.000 opgenomen, gebaseerd op historische uitgaven. De uitgaven die daadwerkelijke investeringen betreffen bedroegen in 2017 € 2.728.000, een verschil van € 772.000. Dit restantbedrag is ten laste van de voorziening groot onderhoud openbare ruimte geboekt. Het overige verschil wordt veroorzaakt door fasering van uitgaven ten laste van het investeringsbudget PP-CIP. Voorzien is dat uitgaven ten laste van deze budgetruimte in 2018 en 2019 zullen plaatsvinden.

Afval

In combinatie met het investeringsbudget AfvalScheidenLoont zullen ten laste van dit budget uitgaven voor aanvullende inzamelvoorzieningen afval worden gedaan. Voor dit investeringsbudget is de verwachting dat in 2018 en 2019 uitgaven gaan plaatsvinden.

Riolering

De onderschijding op het investeringsbudget 2017 wordt voor € 435.000 veroorzaakt door een boeking van uitgaven die in eerste instantie op het investeringsbudget riolering begroot en verantwoord waren. Het oorspronkelijke investeringsbedrag (€ 9,5 miljoen) was gebaseerd op een langjarig gemiddelde. Op basis van een geactualiseerde projectenplanning zijn projecten in tijd opgeschoven en heeft de uitvoering op een andere wijze, tegen lagere kosten, plaatsgevonden (voorbeeld: relinen in plaats van volledige rioolbuisvervanging). Daarnaast zijn er (geringe) aanbestedingsvoordelen gerealiseerd. De onderuitputting op de investeringsjaarschijf 2017 valt vrij. Dit betekent een voordeel op de kapitaallasten ten opzichte van de begroting. Dit heeft een positief effect op de ontwikkeling van de rioolheffing.

Verbetering openbare ruimte Goudse Poort

Het gaat om een viertal investeringsbudgetten waarvan de kapitaallasten ten laste komen van de reserve Goudse Poort. De werkzaamheden aan het Waddinxveense Pad en de Harderwijkerweg zijn afgerond: de uitvoering van de Hanzeweg en de VRI Nieuwe Gouwe Oostzijde vindt in 2018 plaats.

Verkeer

Het betreft het investeringsbudget "Verbeteren Fietsveiligheid" en "Selectieve toegang binnenstad (de zgn. zakpalen)". Uitgaven zijn voorzien in 2018.

Vervanging VRI

Voorzien is dat in 2018 afrondende werkzaamheden ten laste van dit investeringsbudget plaats zullen vinden.

3.7 Burgerinitiatieven en publiekszaken

Bij de foto:

Stadsdichter Hanneke Leroux schreef over GOUDasfalt in het gedicht van de maand 'Monument'.

Over het programma:

In Gouda staat al jaren de kracht van de samenleving centraal. Velen in de stad nemen initiatieven, waarbij het aan de gemeente is om hier zo veel mogelijk ruimte voor te bieden. Een rode draad in het coalitieakkoord 2014 – 2018 is de intentie om nog meer ruimte te bieden aan innovatief burgerschap en ondernemerschap.